Lina Franková

Všade samá ozdoba

COO BOO

Všade samá ozdoba

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.cooboo.sk
www.albatrosmedia.sk

Lina Franková
Všade samá ozdoba – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

Všade samá ozdoba

Lina Franková

Ilustrovala Katarína Vronková

COOBOO

Ahojte, čitatelia,

každý z nás má nejaké sny. Niektoré sú väčšie, iné menšie. No i tie menšie, hoci nie sú svetoborné, sa nám môžu zdať dostatočne neuveriteľné a radi si ich necháme pre seba či spravíme si z nich naše malé, sladké tajomstvo, s ktorým sa obvykle spája otázka „Čo ak by som predsa len raz...?“

No a to moje sa spája s napísaním vianočnej knihy. Skrátka som vždy v sebe niesla takú malú túžbu spojenú s nadšením pre Vianoce, túžbu napísať vianočnú knihu. Lenže, po prvé sa moje knihy dosiaľ vyznačovali istou dávkou temnoty a po druhé... vlastne prvý bod bohato stačí. Keď som napokon dostala ponuku napísať knižný adventný kalendár, moje nadšenie vystrelilo do vesmíru.

Ja mám napísať vianočnú knihu? Ja? JA?! Naozaj sa to stane?

A prezradím vám ešte niečo. Zaoberať sa vianočnými radosťami – cezmínou, svetielkami, medovníkmi a vianočnými kávami – bolo balzamom na moju dušu, ktorá po tom všetkom už dlho prahla.

Netvrdím však, že to bolo jednoduché. Okrem toho, že ma tlačil čas, som zistila, že zmeniť svoj štýl písania nie je prechádzka ružovou záhradou, hoc aj prekrásne zasneženou :). Našťastie som si vytvorila Lea, môjho skvelého parťáka, s ktorým som na tejto ceste mohla rásť a spolu s ním aj pomaly a postupne nasávať to povestné čaro Vianoc. Myslím, že sme to spolu nakoniec zvládli celkom dobre.

Kniha, ktorú držíte v rukách, je však predovšetkým výsledkom nadupaného vianočného tria v zložení – autorka (ja), ilustrátorka, redaktorka. Tu musím spomenúť, že ide o moju prvú plne ilustrovanú knihu, čo znamená, že ma proces jej tvorby tešil hneď v niekoľkých, doteraz nepoznaných, rovinách. Okrem krásnych ilustrácií nájdete v knihe aj citáty z kníh, rôzne vianočné tipy (napríklad na knihy a filmy), skrátka všeličo, čo vám ešte o kúsok viac spríjemní advent.

Z knižky „Všade samá ozdoba“ sa stal skvost v polici mojich kníh.

A pevne verím, že sa stane aj skvostom vašich knižníc.

Prajem Vám príjemné čítanie,

Vaša Lina

10

19

21

3

7

23

1

12

22

4

8

15

1. DECEMBRA UTOROK

LEOV TIP na adventné čítanie:

- séria ZAKLÍNAČ

Andrzej Sapkowski

„Ale vieš, kedy rozprávky prestanú byť rozprávkami? Vo chvíli, keď im niekto začne veriť."

Sapkowski, Zaklínač IV.

LEOV TIP PRE TEBA:

Prečítaj si počas adventu svoju obľúbenú knihu.

1. kapitola

Leo

Nikdy som nemal vo zvyku vyskočiť z postele plný optimizmu a očakávania krásnych zážitkov, absolvovať pozdrav slnku a vrhnúť sa do víru spoločenského života mladého muža v najlepších rokoch (pretože ak to nie je sladkých šestnásť s čerstvým vodičákom, ktorý mi je aj tak nanič, lebo NIEKTO mi nie je ochotný zveriť auto… tak kedy?!), ale dnes ráno som mal predsa len silnejšie tušenie, že deň nebude stáť za veľa. Hej, som hotové slniečko. Bude mi dnes zasa všetko liezť na nervy ako včera a predvčerom? Problém asi tkvel v tom, čo ma prebudilo. Tak po prvé, bol to budík. Tragédia každého tínedžera spočíva v tom, že čím neúprosnejšie sa blížia prázdniny, tým je každý deň, ktorý ešte musí stráviť v škole, dlhší. Netuším, ako funguje čas, nie som žiaden Einstein, ale jedno viem – momentálne sa každý deň mení na rozťahanú lepkavú hmotu, ktorú mám problém zdolať normálnou rýchlosťou. No a potom je tu druhý fakt: Vianoce sú na spadnutie!

S mrzutým zaúpením, v ktorom sa kombinovalo moje rozhorčenie a otrávenosť, som sa prevalil na brucho, ruka mi zostala bezvládne visieť z postele. Alfie, ktorý mi svojím mohutným telom ležal na nohách, iba nesúhlasne zakňučal.

„Sorry," zamumlal som do vankúša.

Napokon som sa odhodlal otvoriť oči a čeliť realite. Okamžite ma niečo zaujalo.

Hľadel som na podlahu a sprvu som nechápal, čo presne vidím. Iste, ležal tam *Zaklínač*, pretože som pri čítaní zasa zaspal a kniha mi z rúk skĺzla na zem. Vedľa nej boli otrasné vianočné

ponožky so sobmi, lebo Bertram začal svoje každoročné sviatočné týranie. Bol som si istý, že mi od novembra nenápadne vymieňa ponožky za tieto farebné ohavnosti, ktoré každým dňom pribúdali.

Podstatné však bolo, že medzi *Zaklínačom* a ponožkami ležal... luskáčik.

Pohľad naň ma načisto prebral. Zdvihol som sa na lakte a vypleštil naň oči. Ešte aj Alfie zachytil moju náhlu zmenu nálady. Nastražil spadnuté uši, ktoré mu dodávali hĺbavý výraz, a zvedavo ma sledoval. Luskáčika som spoznal na prvý pohľad. Bol súčasťou rodinných príbehov, ktoré som počúval celé detstvo a navždy sa mi vryli do pamäti. Patril do dedičnej zbierky ozdôb a predstavoval najstarší kúsok, ručne vystružlikaný z jedného kúska dreva a rovnako ručne maľovaný, pripevnený na zlatej stuhe. Natiahol som sa a zamyslene ho zobral do ruky. Posadil som sa na posteli a zmätene som si ho obzeral zo všetkých strán. Nemýlil som sa. Bol to on. Aby som si potvrdil absurdnosť celej situácie, ukázal som ho môjmu hrdzavohnedému boxerovi, ktorý ho oňuchal.

„Alfie, presne 24. decembra prišiel s touto ozdobou môj prapradedko požiadať o ruku moju praprababku. Uvedomil si, že už nedokáže viac čakať, a hoci sa rozpútala obrovská snehová chumelica, vyrazil na cestu. Praprababka krátko po zotmení vyzrela z okna a zbadala, ako sa z neprehľadného sneženia vynára nejaký blázon, ktorému nezáležalo na tom, či ho zaveje a zamrzne. Bol to prapradedko, priniesol jej luskáčika zabaleného v hodvábnom papieri a požiadal ju o ruku."

Aspoň takúto verziu mi ako malému rozpovedali rodičia.

Alfieho niekde v polovici príbehu prestala zaujímať melódia môjho hlasu a radšej si oblizoval chúlostivé miesta. Môžete sa spoľahnúť, že strážny pes zabije akúkoľvek romantiku! Venoval som mu odsudzujúci pohľad a vyhrabal sa z postele. Ponaťahoval som sa, zazíval a pohodil bradou k okrúhlemu portrétu nad posteľou: „... ránko."

Stará žena na olejomaľbe neodpovedala, za čo som jej bol vďačný. Mala by plné právo strašiť ma. Moja malá podkrovná izba nebola ničím výnimočná, ak nerátam fakt, že bola preplnená knihami zo strýkovho antikvariátu, a to, že ju obývam ja, stredoškolák, vystihoval asi najviac práve portrét prababky. Rovnako ako vraj po celý svoj život, aj na portréte sa tvári ako jogurt po záruke. Dotvorená čiernou temperou. Nechal som jej zrásť obočie, nakreslil vykrútené fúziky, rohy a spoza chrbta jej vyliezal oblúk s trojuholníkom na konci, pretože neviem, ako výstižnejšie nakresliť chvost. Už len fakt, že ju mám stále v izbe, a všetky tie rodinné minipríbehy, ktoré držím v hlave, asi jasne naznačili, že náš rodinný klan si mimoriadne zakladá na poznaní rodinnej histórie, takže strýko Bertram skoro vyletel z kože, keď zistil, čo som spravil. Vyhodnotil to ako hlbokú neúctu k predkom. Obývame však dom, ktorý zdedila už tretia generácia, je starý a preplnený odkazmi na predošlých Olivierovcov a mne sa zdá, že práve prababka s fúzikmi dodala mojej izbe ten správny domácky ráz.

Ale späť k luskáčikovi. Nedalo mi a musel som nazrieť pod posteľ. Bola tam. Krabica s rodinnými ozdobami. Na Vianoce sme totiž udržiavali tradíciu. Každý rok vždy iný člen rodiny pridal do zbierky novú jedinečnú ozdobu. V niektoré roky však neprišla do rodiny len jedna ozdoba, ale hneď niekoľko – bratia a sestry sa vzájomne obdarovávali. Na Štedrý deň sa potom pridali k ostatným ozdobám visiacim na vianočnom stromčeku. Hlavnou myšlienkou tradície bola nezničiteľná súdržnosť rodiny. Zo zdobenia sa stával malý rituál, keď sa ako posledné vešali práve tieto ozdoby z krabice, pričom jedna po druhej prinášali spomienku na konkrétneho člena.

Lenže akákoľvek sila súdržnosti sa v mojich očiach skončila, keď som mal deväť a stal som sa sirotou. Autonehoda, aké banálne. Jedna zima. Jeden šmyk na zľadovatenej vozovke. Môj život však nebol jediný, ktorý sa v sekunde prevrátil naruby. Strýko Bertram bez váhania odsunul svoj veľkomestský život na vedľajšiu koľaj a predal kníhkupectvo, ktoré viedol. Nechcel, aby

som musel čeliť ďalšej zmene, takže sa presťahoval do tohto starého domu plného generačných spomienok v malom meste. Akceptoval moje rozhodnutie, keď som v záchvate detskej zlosti na nespravodlivosť osudu škatuľu odsunul pod posteľ a strážil ako oko v hlave, aby sa od toho nezmyslu upustilo. A ležala tam už celé roky. Nedotknutá. Zabudnutá. Hoci príbehy spojené s ňou som vedel odrapkať ako automat, jej význam pre mňa skutočne vybledol a niečo vo mne sa neustále bránilo tomu, aby som sa jej čo i len dotkol. Moja rodina, to už sme dávno neboli „my všetci", boli sme ňou iba ja a Bertram.

Nie, nechcel som myslieť na minulosť. A stále som nevyriešil záhadu, ako sa luskáčik vôbec dostal z krabice. Som námesačný, alebo...

„Ty za to môžeš," zabodol som do Alfieho na diaľku ukazovák a rozhodol som sa, že vec jej vyriešená.

V tej chvíli mi neprekážalo, že to nedáva zmysel. Alfieho totiž na zbierke dodnes nikdy nič nelákalo. Chcel som sa vyhnúť predovšetkým tomu, aby na nej musela spočinúť moja ruka. Bola ako malá nočná mora. Lepšie bolo, keď zostala spať.

Bertram mi pred týždňom presunul do izby novú policovú skriňu. Police nemali rovnakú veľkosť, dokonca ani tvar. Niektoré boli štvorcové, iné obdĺžnikové, ďalšie dokonca s oblúkom navrchu ako malé gotické okienka. Netvrdím, že to nebol skvelý úlovok z blšáku, ale upodozrieval som ho, že v podstate nevie, čo s ňou, tak ten problém hodil na mňa. Knihy sa do nej rozhodne nezmestili. Do jednej z políc som vložil luskáčika. Mal okrúhly podstavec, takže v nej hrdo stál.

A potom sa opäť rozozvučal budík na mobile a musel som sa už fakt ponáhľať. Vbehol som do kúpeľne, venoval si pohľad v zrkadle nad umývadlom – podľa mňa nič extra. Strapaté čierne vlasy, hnedé oči, trochu vycivený pohľad, ale aj pre takých slnko svieti.

Zo splachovača nad záchodom visela vianočná guľa. Roztržito som si pošúchal vlasy.

No krása! Bertramovi tento rok začalo z Vianoc preskakovať o čosi skôr.

A ja som dobre vedel prečo.

Zliezli sme s Alfiem dole do obývačky. Mal som na sebe vyťahaný čierno-biely pruhovaný sveter a čierne rifle s vydratými kolenami.

Oblečenie som veľmi neriešil a čierna bola vždy bezpečná voľba, hoci Bertram si to nemyslel a občas podotkol, že mu pripomínam veľkú vranu. Taktiež ofrflal moje vyťahané svetre. Vravel, že kopírujem Cobaina, aj keď moje svetre boli rozhodne v lepšom stave (a svojimi poznámkami ma nepriamo naviedol na dlhé hudobné grungeové retro obdobie). Všetci sme však nemohli chodiť po svete v uhladených elegantných vestičkách ako môj vysoký tmavovlasý strýko. Ak ja som bol vrana, on pôsobil ako majestátny havran.

Dvere do predsiene sa rozleteli, do domu zavial ľadový vietor a dnu sa vovalila kaukazská jedľa uväznená v sieťke. Kdesi za ňou sa skrýval strýko a tlačil ju dnu. Fáza dva zahájená. Teraz sa budeme povinne tešiť, pretože najkrajší čas roka sa práve votrel do nášho súkromia! Vysmiaty strýko zabuchol dvere nohou a s lícami doružova vyštípanými od mrazu hneď zrána sršal nezdravým nadšením pre vec.

„Odmietam!“ už preventívne som zahučal z obývačky.

„Postavíme ju ku kozubu?“

„Odmietam!“ zopakoval som slovo, ktoré naznačilo moju nechuť zúčastniť sa na... čomkoľvek.

„Nie, riziko požiaru. Tak vedľa pohovky?“

„Odmietam!“

„Oproti kozubu.“

„Ešte je skoro. Nemôžeme jednoducho počkať? Zvládnem predstierať, že sa to nedeje.“

„Ale Leo, kuš už!“ zasyčal a jeho úsmev zakolísal, no rýchlo sa prinavrátil späť. „Je najvyšší čas ozdobiť stromček. Pozri sa von.“

Bertram oprel jedľu o stenu, zatiaľ čo mne zaleteli oči k najväčšiemu oknu, staromódne tabuľkovému, pod ktorým stála dlhá čalúnená lavica. Mimochodom, môj čítací kútik. Rád som tam sedával opretý čelom o okno, chrbtom o vankúš. Predstavte si, že za oknom leje, po záhrade sa plazí prízemná hmla a vy sedíte so *Zaklínačom* v teple, zabalený v deke, zatiaľ čo v kozube praskajú polená. Dobre, priznávam, mám starú dušu.

Namiesto lejaku však do okna narážali ostré snehové vločky.

„Toto?“ pohrdlivo som odfrkol. „Veď tie vločky sa ešte ani nerozhodli, či chcú byť sneh alebo dážď. Stále žiadam odklad.“

Bertram sa zasmial, nikdy sa nevedel dlho hnevať. Nasadil som mrzutý výraz a odkráčal som do kuchyne. Chápal som, že to má so mnou ťažké, rovnako ako on svojím spôsobom chápal, prečo pre mňa Vianoce od istej zimy stratili všetko čaro, aj keď to neznamenalo, že by sa s tým zmieril. Nemohol si však pomôcť, on sám bol Vianocami posadnutý rovnako ako naši predkovia, počínajúc majiteľom luskáčika. Zdalo sa, akoby sa v našej rodine vyskytoval špeciálny gén, ktorý so sebou prinášal vysoký záujem o Vianoce, len mňa jediného proti nemu zaočkoval nejaký Krampus. Navyše sa na môj vkus na Vianoce rojilo až príliš veľa toxických optimistov. Brrrr! Celé zle!

„No dobré ráno, ty netopier, zasa v čiernom?“

Obrátil som sa za ďalším veselým hlasom. A bol to jediný intenzívne veselý hlas, ktorý som dokázal tolerovať. Patril totiž môjmu najlepšiemu priateľovi Williamovi. Môjmu jedinému blízkemu priateľovi. Áno, občas som to tak cítil, hoci mi je jasné, že Marca a Reginy by sa to dotklo.

Vyrástli sme vedľa seba. A myslím to doslovne, naše domy boli nalepené na sebe, medzi nimi stál iba nízky latkový plot a dokonca sme si z jednej strany zízali do okien.

Povytiahnuté kuchynské okno som vytiahol úplne hore. William sedel v okne sotva meter odo mňa. Svetlé vlasy sa mu vôkol

tváre skrúcali do prstencov, neboli rovné ako moje hladké havranie pramene, ktoré obvykle trčali do všetkých strán. Sme názorná ukážka protikladov.

William, vysmiaty, modrooký a tak celkovo vždy šťastný, sa vyklonil z okna olemovaného umelou cezmínou, v ktorej blikotali farebné vianočné svetielka, a ja, stále unavený a bez výrazu, som sa vyklonil z nevyzdobeného okna. Načiahol som sa po teplý kameninový hrnček s kávou, do ktorého cestou trochu nasnežilo.

Už som spomínal, že kvôli tejto osobe som už viac než rok závislý od kávy? Som jeho oficiálny pokusný králik, pokiaľ ide o dosiahnutie dokonalej teploty kávy, kvality praženia zŕn a kávovej estetiky. Na ľahkej mliečnej pene cappuccina (nemá byť ako obláčik, má mať konkrétnu hustotu, omieľal mi neustále) sa vynímal obrys vianočného stromčeka. William vo svojom latte art vždy zašiel ešte o čosi ďalej, takže stromček posievali cukrové guľôčky ako drobné vianočné gule.

„Desať z desiatich," podotkol som a zničil ho prvým dúškom.

Až ten ma však konečne vrátil zo zombielandu do krajiny živých.

„Ani tridsať sekúnd obdivu? Si vážne kávový barbar," skonštatoval.

William bol odo mňa starší. Vychutnával si rok voľna pred nástupom na vysokú školu. Podmienka, pod ktorou jeho rodičia s voľnom súhlasili, bola, že nebude zaháľať, čo si vysvetlil po svojom a rozhodol sa rok stráviť v miestnej kaviarni ako plnohodnotný barista. Aj tak v nej brigádoval od sedemnástich. Čím viac umeleckých káv vytváral a čím podrobnejšie študoval ich rôzne odrody, tým nástojčivejšie mu behalo po rozume, ako rodičov presvedčiť, aby mu s výškou dali pokoj a pomohli mu radšej otvoriť vlastnú kaviareň. Pokiaľ ide o mňa, chystal som sa po strednej na knihovedu. Chcel som žiť Bertramov život, len o čosi menej spoločensky. No William… odkedy si pamätám, všetko na príprave kávy ho hlboko fascinovalo. Dokonca už

v čase, keď som ešte aj ja chcel byť astronautom, malý Willi už túžil byť baristom.

„Dajte mi pokoj so stromčekmi ešte aspoň tri dni. Bertram už dovliekol jedľu."

„Tento rok začína vo veľkom, však?" nadhodil William, usadený v ráme okna. Celý výjav pôsobil ako utešená vianočná pohľadnica.

Hodil som po ňom veľavravný pohľad.

„Chce *ju* pozvať na Vianoce," povedal som tak potichu, že mi William musel takmer odčítať z pier.

No pochopil a tiež zagúľal očami. Narazili sme na citlivú tému. Bertram totiž porušil našu dohodu o staromládeneckom živote, ktorý tu spolu prežijeme. Síce nikdy nič také nepodpísal a vlastne o nej ani nevedel, ale to som považoval za detail. Pocit zrady to vo mne nezmiernilo. Domnieval som sa, že našu bublinu nikto nepraskne a relatívne mierumilovné spolunažívanie bude trvať donekonečna, no a potom zo strýka nečakane vyliezlo, že už takmer rok potajomky randí s pani Cooperovou, mojou učiteľkou zo škôlky.

Bolo mimoriadne trápne predstaviť si svoju učiteľku s Bertramom. Ešte trápnejšie totiž bolo, že pani Cooperová si pred piatimi rokmi prešla rozvodom, ktorý sa pre ňu zjavne skončil neodolateľne opojným pocitom triumfu, pretože ako Marco raz podotkol, „vytunila sa". Schudla. Prefarbila sa na blond. Prevetrala šatník. Ulovila Bertrama.

William sa mierne vyklonil a prenikavo sa na mňa zahľadel.

„Keď bola naposledy v kaviarni, otočila sa a zhodila prsami poháre zo stola."

Úprimne som sa zhrozil. Pani Cooperová. Žena, ktorá nielen mne, ale aj Williamovi utierala soplíky v škôlke. Bude U NÁS. NA. VIANOCE! (Zhadzovať poháre s punčom prsami.)

A Bertram sa domnieva, že to budem celé znášať lepšie, ak pre mňa vytvorí najmagickejší advent, aký sme za posledné roky mali.

„Môže to byť ešte horšie?“ podotkol som s prázdnym pohľadom upriameným kamsi do diaľky a neprítomne som si odpil z kávy.

Ale isteže môže.

Dnešok bol môj posledný pokojný deň. V stredu ráno, keď som sa rozhodol ísť do školy okolo tančiarne, mi život začal doslova padať na hlavu. Len som o tom ešte netušil.